

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายวสันต์ ตรีชัยพิสุทธิ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๔๓/๒๕๕๑

วันที่ ๒ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นพิจารณาวินิจฉัย

ประเด็นที่ ๑ นายมณฑิร สงฆ์ประชา รองเลขาธิการพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่

ประเด็นที่ ๒ มีเหตุสมควรให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง หรือไม่

ประเด็นที่ ๓ หัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องต้องถูกเพิกถอนสิทธิการเลือกตั้ง หรือไม่

ความเห็น

ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงต้องรับฟังเป็นยุติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นที่สุดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง ว่า นายมณฑิร สงฆ์ประชา กรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง ได้ก่อให้เกิดข้อสงสัยหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลอื่น จัดเตรียมเพื่อจะให้เงินแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ตน และนางนันทนา สงฆ์ประชา ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจก้าวล่วงเข้าไปวินิจฉัยในประเด็นปัญหา ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรอื่นได้ ที่ผู้ถูกร้องอ้างว่านายมณฑิรถูกกดดันแก๊งจิงฟิงไม่ขึ้น ส่วนที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า คดีเรื่องเดียวกันนี้ พนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้อง นายมณฑิร นางนันทนา และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องแล้วนั้น เป็นเรื่องในสำนวนคดีอาญาซึ่งนำหนักในการรับฟังข้อเท็จจริง แตกต่างจากคดีเลือกตั้งจึงไม่เกี่ยวข้องกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งถึงที่สุดแล้ว ข้ออ้างของผู้ถูกร้องในข้อนี้ฟังไม่ขึ้นเช่นกัน

ปัญหาต่อไปมีว่า มีเหตุสมควรยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้องหรือไม่ เห็นว่า ผู้ถูกร้องเป็นพรรคการเมือง อันเป็นองค์กรที่มีความสำคัญยิ่งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ต้องเป็นแบบอย่างที่ต้องชอบธรรม และสุจริต การได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องควรได้มาด้วยความบริสุทธิ์ ด้วยความนิยมในตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมืองผู้ถูกร้องเป็นหลักมิใช่ได้มาเพราะผลประโยชน์หรืออามิสสินจ้างที่เป็นเหตุจูงใจผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ลงคะแนนเลือกตั้งให้ กรรมการบริหารพรรคทุกคนก็ควรต้องช่วยกันทำหน้าที่ควบคุมดูแลผู้สมัครรับเลือกตั้งที่พรรคส่ง ตลอดจนสมาชิกอื่นและแม้แต่กรรมการบริหารพรรคด้วยกัน มิให้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดฝ่าฝืนต่อกฎหมาย แต่นายมณฑิธร กรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องซึ่งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วย กลับใช้วิธีการอันผิดกฎหมายเพื่อให้ตนเองได้รับเลือกตั้ง ทำให้พรรคการเมืองผู้ถูกร้องได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้น ซึ่งต้องถือว่าผู้ถูกร้องได้รับประโยชน์แล้ว กรณีจึงเป็นเรื่องร้ายแรง สมควรยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๖๘ วรรคสี่ ที่ผู้ถูกร้องต่อสู้ว่า กรณีที่จะยุบพรรคการเมืองได้นั้นจะต้องมีบุคคลอย่างน้อยสองคน คือ ผู้สมัครรับเลือกตั้งคนหนึ่ง หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่มีส่วนรู้เห็น ปลอ่ยปลละเลย หรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้วมิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมอีกคนหนึ่ง กรณีของผู้ถูกร้องมีบุคคลคนเดียวคือนายมณฑิธร จึงยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้องไม่ได้ นั้น เห็นว่า นายมณฑิธรเป็นทั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งและเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องด้วย จึงเป็นตัวการในการกระทำผิดทั้งสองฐานะ ร้ายแรงยิ่งกว่าเพียงการมีส่วนรู้เห็น ฯลฯ เสียอีก หากตีความตามข้อต่อสู้ของผู้ถูกร้อง กรณีก็จะกลายเป็นว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งกระทำผิด กรรมการบริหารพรรคการเมืองคนหนึ่งมีส่วนรู้เห็น ฯลฯ เป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองได้ แต่กรรมการบริหารพรรคการเมืองหลายสิบคนต่างคนต่างแยกกันกระทำผิด ไม่ได้รู้เห็นซึ่งกันและกัน กลับยุบพรรคการเมืองไม่ได้หรือ กรรมการบริหารพรรคการเมืองมีส่วนรู้เห็นหรือสนับสนุนการกระทำผิดของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองได้ แต่กรรมการบริหารพรรคการเมืองเป็นตัวการกระทำผิดกลับยุบพรรคการเมืองไม่ได้ เห็นได้ว่ากฎหมายย่อมไม่ได้มีเจตนารมณ์เช่นนั้น ข้อต่อสู้ของผู้ถูกร้องจึงฟังไม่ขึ้น

ปัญหาต่อไปมีว่า ต้องเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องหรือไม่ เพียงใด เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ วรรคสอง บัญญัติว่า “...ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมือง

และกรรมการบริหารพรรคการเมืองดังกล่าวมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง” บทบัญญัติเช่นนี้เป็นบทบังคับเด็ดขาดมิได้เปิดโอกาสให้ศาลรัฐธรรมนูญใช้ดุลพินิจแต่อย่างใด แม้ผู้ร้องจะมีคำขอให้ศาลรัฐธรรมนูญใช้ดุลพินิจในเรื่องนี้ได้โดยใช้ข้อความตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๘ ก็ตาม แต่เมื่อผู้ร้องขอให้ยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๗ การสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งย่อมเป็นส่วนหนึ่งของการยุบพรรคการเมืองผู้ถูกร้องด้วย และต้องมีคำสั่งในเรื่องนี้แม้ผู้ร้องมิได้มีคำขอโดยตรง เทียบเคียงกับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๖๓๖-๕๖๓๘/๒๕๓๔ คดีระหว่าง พนักงานอัยการจังหวัดปัตตานี โจทก์ นายเจริญ จันทอิสสระ จำเลย ซึ่งศาลฎีกาวินิจฉัยให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของจำเลยซึ่งเป็นส่วนประกอบของบทมาตราที่ลงโทษโดยโจทก์ไม่ได้มีคำขอ และแม้กรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้องคนอื่นจะมิได้รู้เห็นในการกระทำผิดของนายมณฑิรก็ตาม แต่ก็เป็นการรับผิดชอบร่วมกันของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ถูกร้อง ตลอดจนสมาชิกพรรคการเมืองผู้ถูกร้องในอันที่จะต้องเลือกคนดีเข้ามาเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองของตน ทำนองเดียวกับหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนสามัญต้องร่วมรับผิดชอบในหนี้สินของห้าง หรืออาจต้องล้มละลายตามห้างด้วยทั้ง ๆ ที่ไม่ใช่หุ้นส่วนผู้จัดการ บางกรณีบุคคลอาจมีความรับผิดชอบทางอาญาถึงจำคุกได้ด้วยโดยตนเองมิได้เกี่ยวข้องกับการทำความผิดของผู้อื่น เช่น ความผิดตามมาตรา ๒๖ และมาตรา ๗๘ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อต่อสู้ของผู้ถูกร้องข้อนี้ฟังไม่ขึ้นเช่นกัน

ด้วยเหตุดังกล่าว จึงมีความเห็นควรยุบพรรคชาติไทยผู้ถูกร้อง และให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคชาติไทยและกรรมการบริหารพรรคชาติไทยผู้ถูกร้อง ตามที่มีรายชื่ออยู่ในวันเกิดเหตุการณ์กระทำผิดคือวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ เป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่มิคำสั่ง

นายวสันต์ สร้อยพิสุทธิ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ